Parlament Europejski
2024-2029

Komisja Kontroli Budżetowej

2024/2052(INI)

21.2.2025

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie kontroli działalności finansowej Europejskiego Banku Inwestycyjnego – sprawozdanie roczne za 2023 r.
(2024/2052(INI))

Komisja Kontroli Budżetowej

Sprawozdawca: Ondřej Knotek

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO 3

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie kontroli działalności finansowej Europejskiego Banku Inwestycyjnego – sprawozdanie roczne za 2023 r.
(2024/2052(INI))

Parlament Europejski,

– uwzględniając sprawozdanie z działalności Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) za rok 2023 z 1 lutego 2024 r. zatytułowane „Strategia zrównoważonego trybu życia” oraz dokument EBI z dnia 2 lutego 2023 r. zatytułowany „EIB Group Operational Plan 2023-2025” [Plan operacyjny grupy EBI na lata 2023–2025],

– uwzględniając sprawozdanie EBI dotyczące inwestycji za lata 2022–2023 zatytułowane „Transforming for competitivenes” [Transformacja na rzecz konkurencyjności], opublikowane 7 lutego 2024 r.,

– uwzględniając dokument EBI z 8 maja 2023 r. zatytułowany „Mid-term review of the EIB Energy Lending Policy” [Przegląd śródokresowy polityki kredytowania energetyki EBI],

– uwzględniając sprawozdanie EBI z wdrażania polityki przejrzystości grupy EBI za 2023 r., opublikowane 1 lipca 2024 r.,

– uwzględniając dokument EBI z 27 listopada 2023 r. zatytułowany „EIB Group PATH Framework – Version 1.2 November 2023 – Supporting counterparties on their pathways to align with the Paris Agreement” [Ramy PATH grupy EBI – wspieranie kontrahentów w dążeniu do dostosowania się do porozumienia paryskiego, wersja 1.2 z listopada 2023 r.],

– uwzględniając dokumenty EBI: z 21 czerwca 2024 r. zatytułowany „EIB Group 2024-2027 Strategic Roadmap” [Strategiczny plan działania grupy EBI na lata 2024–2027] oraz z 29 listopada 2023 r. zatytułowany „EIB Global Strategic Roadmap” [Globalny strategiczny plan działania EBI],

– uwzględniając sprawozdanie grupy EBI w sprawie zrównoważonego rozwoju za 2023 r., opublikowane 25 lipca 2024 r.,

– uwzględniając notę informacyjną EBI z 6 lutego 2023 r. zatytułowaną „The European Investment Bank’s approach to human rights” [Podejście Europejskiego Banku Inwestycyjnego do praw człowieka],

– uwzględniając sprawozdanie grupy EBI w sprawie mechanizmu rozpatrywania skarg za 2023 rok, opublikowane 10 czerwca 2024 r.,

– uwzględniając dokument EBI z 14 października 2024 r. zatytułowany „Diversity, Equity and Inclusion at the EIB Group” [Różnorodność, równość i włączenie w grupie EBI],

– uwzględniając publikację EBI z 23 września 2024 r. zatytułowaną „EIB Audit Committee Annual Reports for the year 2023” [Sprawozdania roczne Komitetu Kontroli i Audytu EBI za 2023 r.],

– uwzględniając sprawozdanie EIB z 15 lipca 2024 r. zatytułowane „EIB Group activities in EU cohesion regions in 2023” [Działania grupy EBI w regionach spójności UE w 2023 r.],

– uwzględniając sprawozdanie EBI z 19 października 2023 r. zatytułowane „EIB Investment Survey 2023 – European Union overview” [Badanie EBI dotyczące inwestycji 2023 – podsumowanie sytuacji w Unii Europejskiej],

– uwzględniając sprawozdanie EBI z 26 czerwca 2024 r. zatytułowane „EIB Group support for EU businesses: Evidence of impact in addressing market failures” [Wsparcie grupy EBI dla przedsiębiorstw w UE: dowody na skuteczność w niwelowaniu niedoskonałości rynku],

– uwzględniając wspólny komunikat Komisji i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 5 marca 2024 r. pt. „Nowa Strategia na rzecz europejskiego przemysłu obronnego: osiągnięcie gotowości UE dzięki zdolnemu do reagowania i odpornemu europejskiemu przemysłowi obronnemu” (JOIN(2024)0010),

– uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 22/2024 zatytułowane „Podwójne finansowanie z budżetu UE”,

– uwzględniając sprawozdanie EBI z 29 grudnia 2023 r. zatytułowane „European Investment Bank Group Risk Management Disclosure Report - June 2023” [Sprawozdanie z ujawniania informacji o zarządzaniu ryzykiem Grupy Europejskiego Banku Inwestycyjnego – czerwiec 2023 r.],

– uwzględniając art. 55 Regulaminu,

– uwzględniając sprawozdanie Komisji Kontroli Budżetowej (A10-0000/2025),

A. mając na uwadze, że EBI jest największym wielostronnym bankiem rozwoju na świecie pod względem wielkości zaciąganych i udzielanych pożyczek;

B. mając na uwadze, że jako wielostronny bank inwestycyjny będący własnością państw członkowskich Unii EBI jest zarządzany przez Radę Gubernatorów, Radę Dyrektorów i Komitet Zarządzający oraz dysponuje własnymi wewnętrznymi mechanizmami rozliczalności, zarządzania oraz kontroli i audytu;

C. mając na uwadze, że EBI działa na rynku konkurencyjnym, ale jest również organem UE, od którego oczekuje się przestrzegania wysokich standardów przejrzystości i zaangażowania zainteresowanych stron;

D. mając na uwadze, że EBI realizuje cele przekrojowe dotyczące działań w dziedzinie klimatu i zrównoważenia środowiskowego, spójności gospodarczej i społecznej oraz konwergencji, transformacji cyfrowej, jak również wspierania priorytetów działań zewnętrznych UE na całym świecie, a jego finansowanie jest zgodne z priorytetami politycznymi UE;

E. mając na uwadze, że EBI jest również odpowiedzialny za pozyskiwanie środków niezbędnych do wdrażania polityk UE poprzez zaciąganie pożyczek;

F. mając na uwadze, że program strategiczny Rady Europejskiejna lata 2024–2029 przewiduje wzmocnienie roli grupy EBI jako katalizatora działań UE w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa, oraz podkreślając potrzebę wzmocnienia konkurencyjności UE dzięki znacznemu wspólnemu wysiłkowi inwestycyjnemu, przy wsparciu zarówno ze środków publicznych, jak i prywatnych;

G. mając na uwadze, że raport Draghiego na temat przyszłości europejskiej konkurencyjności[1] zawierał liczne sugestie na temat dalszego rozszerzenia roli EBI w finansowaniu polityk UE oraz umożliwienia EBI podejmowania większego ryzyka;

H. mając na uwadze, że niezbędne jest usunięcie barier w dostępie do finansowania dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz spółek o średniej kapitalizacji; mając na uwadze, że publiczne programy pożyczkowe i gwarancyjne są ważnym narzędziem polityki antycyklicznej, szczególnie w okresach pogorszenia koniunktury gospodarczej, ale także w celu zmniejszania strukturalnych niedoskonałości rynku;

I. mając na uwadze, że EBI jest istotnym elementem europejskiej infrastruktury finansowej na rzecz rozwoju i największym wielostronnym pożyczkodawcą w regionach objętych europejską polityką sąsiedztwa;

J. mając na uwadze, że powodzenie polityki UE i skuteczność jej wdrażania w coraz większym stopniu zależą od grupy EBI; mając na uwadze, że oczywiste jest, iż intensywność i jakość kontroli Parlamentu nad działalnością finansową EBI powinny odpowiadać intensywności współpracy EBI z Komisją, która stała się bardzo znacząca;

K. mając na uwadze, że model biznesowy EBI wymaga najwyższych standardów uczciwości, rozliczalności i przejrzystości oraz że należy przyjąć i stale aktualizować odpowiednie środki w celu przeciwdziałania wszelkim formom oszustw, prania pieniędzy, finansowania terroryzmu i przestępczości zorganizowanej;

Operacje finansowe i wyniki

1. zauważa, że EBI działa skutecznie i efektywnie w międzynarodowym kontekście naznaczonym globalnymi wyzwaniami związanymi z sytuacją geopolityczną, skutkami zmiany klimatu oraz innymi czynnikami wpływającymi na gospodarkę światową;

2. zauważa, że skonsolidowany wynik grupy EBI zgodnie z międzynarodowymi standardami sprawozdawczości finansowej (MSSF) wyniósł 2,272 mld EUR w 2023 r. w porównaniu z 2,327 mld EUR w 2022 r. (spadek o 2,4% rok do roku);

3. zwraca uwagę, że całkowity wskaźnik płynności EBI utrzymywał się w granicach wewnętrznych limitów do końca 2023 r.; podkreśla, że rating AAA EBI z perspektywą „stabilną” jest niezbędny, by zapewnić odpowiednie rynkowe źródła finansowania po jak najbardziej preferencyjnych stawkach i dlatego należy go koniecznie utrzymać; podkreśla, że wysoka zdolność kredytowa EBI ma kluczowe znaczenie dla jego udanego modelu biznesowego;

[1] Draghi, M., *Przyszłość europejskiej konkurencyjności*, wrzesień 2024 r.

4. zauważa, że całkowita wartość wypłat EBI osiągnęła 54,4 mld EUR w 2023 r. (z czego 53,4 mld EUR w ramach zasobów własnych EBI), w porównaniu z 54,3 mld EUR (z czego 53,3 mld EUR w ramach zasobów własnych EBI) w 2022 r.; odnotowuje, że zgodnie z modelem ekonomicznym opracowanym wspólnie przez Departament Gospodarczy EBI i Wspólne Centrum Badawcze Komisji łączne inwestycje podpisane w UE przez grupę EBI tylko w 2023 r. przyczynią się do utworzenia około 1 460 000 nowych miejsc pracy w UE-27 do 2027 r. i będą miały wpływ na gospodarkę UE równoważny wzrostowi PKB o 1,03 punktu procentowego;

InvestEU, uproszczenie wieloletnich ram finansowych oraz Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności

5. z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie 13 grudnia 2023 r. planu operacyjnego grupy EBI na lata 2024–2026, który zawiera podsumowanie ustalonych priorytetów i działań, jakie należy podjąć w celu realizacji strategii grupy EBI na kolejne trzy lata;

6. przypomina, że grupie EBI przyznano 75% (19,6 mld EUR) unijnej gwarancji budżetowej przewidzianej w rozporządzeniu w sprawie InvestEU[2]; podkreśla, że tylko w 2023 r. EBI zatwierdził 30 operacji w ramach InvestEU o łącznej wartości 9,1 mld EUR;

7. podkreśla, że w obecnych wieloletnich ramach finansowych na lata 2021–2027 EBI zarządza 87 mandatami powierzonymi przez Komisję, a liczba ta wzrasta do około 130, jeśli uwzględni się te związane z zarządzaniem dzielonym i powierzone przez samorządy terytorialne i państwa członkowskie, oraz zauważa, że EBI sporządza co najmniej 457 sprawozdań rocznie w tym zakresie; wskazuje, że zmniejszenie biurokracji i uproszczenie procedur uważa się za konieczne dla lepszego wykorzystania zasobów;

8. podkreśla, że EBI zarządza sześcioma mandatami w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) w czterech państwach członkowskich, podpisanymi w 2021 r. (Grecja i Włochy), w 2022 r.(Rumunia) i w 2024 r. (Hiszpania), o łącznej wartości 8,7 mld EUR; rozumie jednak, że wprowadzenie instrumentów opartych na „finansowaniu niepowiązanym z kosztami odnośnych operacji", których wolumen znacznie wzrósł wraz z RRF, obiektywnie zwiększa ryzyko błędów i nieprawidłowego zarządzania, w szczególności podwójnego finansowania; wzywa Komisję oraz EBI, jako głównego partnera i doradcę, do powstrzymania się od przedstawiania jakichkolwiek nowych wniosków, w których wykorzystywano by RRF jako modelowe rozwiązanie przy tworzeniu mechanizmów finansowania, w tym w przyszłym wniosku Komisji dotyczącym wieloletnich ram finansowych na okres po 2027 r.; przypomina, że uproszczenie procedur, do którego dąży EBI, nie powinno odbywać się kosztem osłabienia solidności zarządzania zasobami UE i ograniczenia możliwości sprawowania kontroli w celu pociągnięcia odpowiednich podmiotów do odpowiedzialności, zgodnie z Traktatami;

Bezpieczeństwo energetyczne

[2] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające Program InvestEU i zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/1017 (Dz.U. L 107 z 26.3.2021, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj).

9. odnotowuje stałe wsparcie EBI na rzecz bezpieczeństwa dostaw, które przybiera głównie formę wzmacniania sieci elektroenergetycznych i infrastruktury transgranicznej, zmniejszania zapotrzebowania na energię dzięki projektom na rzecz efektywności energetycznej oraz wspierania niskoemisyjnego wytwarzania energii elektrycznej; podkreśla, że EBI wspiera nowe wymiary bezpieczeństwa energetycznego, takie jak reakcja popytu i magazynowanie energii, oraz propaguje rozwój zrównoważonych dostaw surowców krytycznych potrzebnych do transformacji energetycznej;

10. ponawia wezwanie do walki z ubóstwem energetycznym i przypomina, że kryzys energetyczny napędza presję inflacyjną, potęguje brak bezpieczeństwa żywnościowego i ogranicza budżety gospodarstw domowych, a także zachęca EBI do wykorzystania mechanizmu sprawiedliwej transformacji i funduszu modernizacyjnego w celu wsparcia regionów i społeczności najbardziej dotkniętych transformacją energetyczną; zdaje sobie sprawę, że wiele sektorów stoi przed coraz większymi wyzwaniami wynikającymi zarówno z dostosowywania się do celów Zielonego Ładu, jak i z konsekwencji kryzysu energetycznego oraz wzrostu inflacji; wzywa EBI do zintensyfikowania działań na rzecz obniżenia kosztów kapitału czystych technologii;

11. zauważa, że w lipcu 2023 r. grupa EBI zwiększyła cele dotyczące finansowania określone w zobowiązaniu z października 2022 r. z 30,0 mld EUR do 45,0 mld EUR do 2027 r. (REPowerEU+), aby zintensyfikować starania na rzecz wspierania bezpieczeństwa energetycznego UE;

12. podkreśla, że w 2023 r. EBI zapewnił około 21,4 mld EUR finansowania na projekty związane z energią, z czego około 19,8 mld EUR w UE i 1,6 mld EUR poza UE;

13. uważa, że wodór i jego pochodne, zwłaszcza pozyskiwane ze źródeł odnawialnych, mogą odegrać istotną rolę w realizacji celów UE w zakresie dekarbonizacji i zmniejszenia zależności od paliw kopalnych; wzywa EBI do odegrania kluczowej roli w mobilizowaniu inwestycji prywatnych;

Polityka obrony i bezpieczeństwa

14. podkreśla, że w maju 2024 r. Rada Dyrektorów EBI zatwierdziła plan działania grupy EBI w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony mający na celu zwiększenie wsparcia dla unijnego sektora bezpieczeństwa i obrony; zwraca uwagę, że EBI udziela wsparcia MŚP i innowacyjnym start-upom w sektorze bezpieczeństwa i obrony zgodnie z zasadą „podwójnego zastosowania”, przy zachowaniu kryterium „wiarygodnego zastosowania cywilnego”, ale przy rezygnacji z testu przychodów;

15. podkreśla wartość dodaną innowacyjnych środków przyjętych przez EBI w celu przyspieszenia inwestycji w bezpieczeństwo i obronność oraz „punktu kompleksowej obsługi”, który pełni funkcję jednego punktu kontaktowego dla klientów i interesariuszy zewnętrznych, oferując im specjalistyczne wsparcie ułatwiające dostęp do pomocy grupy EBI;

16. jest świadomy, że w czerwcu 2023 r. EBI zatwierdził zwiększenie budżetu inicjatywy strategicznej na rzecz bezpieczeństwa w Europie na inwestycje w bezpieczeństwo w UE z 6,0 mld EUR do 8,0 mld EUR na lata 2022–2027, w tym również w sektorach

kosmicznym i cyberbezpieczeństwa; zachęca EBI do wzmacniania partnerstw instytucjonalnych z Agencją UE ds. Programu Kosmicznego oraz innymi potencjalnie istotnymi podmiotami;

17. docenia współpracę EBI z Europejską Agencją Obrony i z zadowoleniem przyjmuje podpisanie 3 października 2024 r. aktualizacji protokołu ustaleń między tymi dwoma instytucjami;

Infrastruktura społeczna i mieszkalnictwo

18. podkreśla, że ceny zakupu i wynajmu mieszkań znacznie wzrosły w ostatnich latach, co ogranicza przystępność cenową wielu obszarów metropolitalnych w UE i utrudnia dostęp do tych obszarów; z zadowoleniem przyjmuje włączenie wsparcia dla infrastruktury społecznej do ośmiu strategicznych priorytetów grupy EBI na lata 2024–2027 i zgadza się, że inwestycje w energooszczędne, zrównoważone i dostępne mieszkalnictwo, najnowocześniejszą opiekę zdrowotną oraz edukację są kluczowe dla zwiększenia produktywności oraz przyczyniają się do budowania silnych i odpornych społeczeństw;

19. uważa, że współpraca z władzami lokalnymi, samorządami terytorialnymi i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego powinna sprzyjać rozwojowi mieszkalnictwa socjalnego; jest świadomy, że skuteczność działań EBI w sektorze mieszkalnictwa i infrastruktury społecznej zależy również od usunięcia przeszkód politycznych i regulacyjnych;

Wsparcie dla MŚP, spółek o średniej kapitalizacji, start-upów i scale-upów, unia rynków kapitałowych i rola Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego

20. podkreśla, że MŚP, start-upy i scale-upy mają kluczowe znaczenie dla gospodarki UE; wskazuje, że przedsiębiorstwa te napotykają poważne trudności w dostępie do finansowania, rynków i talentów, co ogranicza ich wzrost; utrzymuje, że wzrost przedsiębiorstw i ich dynamika są kluczowymi czynnikami napędzającymi innowacyjność, konkurencyjność i produktywność; zachęca grupę EBI do kontynuowania działań na rzecz rozwiązania tych problemów dzięki dostosowanym programom finansowym, mechanizmom podziału ryzyka oraz instrumentom finansowym ukierunkowanym na potrzeby przedsiębiorstw;

21. uważa, że silniejsza unia rynków kapitałowych wzmocni rynki sekurytyzacji i kapitału wysokiego ryzyka, co umożliwi zwiększenie inwestycji w gospodarkę realną, oraz że finansowanie europejskich scale-upów za pomocą europejskiego kapitału powinno być priorytetem, czego przykładem jest europejska inicjatywa na rzecz liderów technologii uruchomiona w lutym 2023 r. w celu finansowania obiecujących europejskich przedsiębiorstw technologicznych; zauważa, że europejska inicjatywa na rzecz liderów technologii jest uzupełniana przez europejską inicjatywę na rzecz scale-upów, która ma na celu zapewnienie kluczowego finansowania dla europejskich przedsiębiorstw sektora zaawansowanych technologii na późnym etapie rozwoju;

22. uznaje misję Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego (EFI) polegającą na wspieraniu dostępu do finansowania dla europejskich mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich

przedsiębiorstw; uważa, że należy zintensyfikować działania EFI na rzecz rozwoju europejskiego ekosystemu kapitału wysokiego ryzyka;

23. docenia wsparcie udzielone przez grupę EBI około 400 000 MŚP i spółkom o średniej kapitalizacji tylko w 2023 r., obejmujące 31,1 mld EUR finansowania, w tym pożyczki i gwarancje dla przedsiębiorstw (z czego 14,9 mld EUR uruchomiono przez EFI), co doprowadziło do mobilizacji ponad 134 mld EUR; zauważa, że w tym celu EBI współpracował z niemal 300 instytucjami partnerskimi w całej Europie;

24. przypomina, że wdrażanie Europejskiego Funduszu Gwarancyjnego zakończyło się w 2023 r. oraz że jego wypłaty na pomoc MŚP w odbudowie po negatywnych skutkach pandemii objęły około 200 000 MŚP w całej UE; przypomina obawy wyrażone w poprzednich rezolucjach dotyczące przejrzystości procesów decyzyjnych i informacji o ostatecznych odbiorcach;

25. zauważa, że środki EFI na rzecz przeciwdziałania praniu pieniędzy i zwalczania finansowania terroryzmu obejmują ocenę ryzyka związanego z produktami i transakcjami, przeprowadzanie procesów należytej staranności w odniesieniu do kontrahentów, weryfikację struktury własności i kluczowych osób pod kątem sankcji i negatywnych informacji medialnych, wprowadzenie obowiązkowych szkoleń dla wszystkich pracowników oraz zawarcie porozumienia z luksemburską jednostką analityki finansowej w sprawie zgłaszania wszelkich wykrytych podejrzanych transakcji i podejmowania działań następczych w związku z nimi;

Kluczowe obszary polityki: spójność, działania w dziedzinie klimatu i zrównoważenie środowiskowe oraz cyfryzacja

26. docenia fakt, że w podejściu EBI do kwestii spójności na lata 2021–2027 EBI zobowiązał się do przeznaczenia co najmniej 40% całkowitego finansowania w UE w latach 2022–2024 na projekty w regionach objętych polityką spójności, a w 2023 r. finansowanie to wyniosło 42% całkowitych pożyczek EBI w UE (wobec 40% w 2022 r.); podkreśla, że udział finansowania EBI przeznaczonego na regiony słabiej rozwinięte wzrósł z 24% w 2022 r. do 26% w 2023 r., osiągając kwotę 17,2 mld EUR, czyli znacznie powyżej wynoszącego 21% celu wyznaczonego w podejściu EBI do kwestii spójności na 2023 rok; ponownie wzywa EBI do dalszego monitorowania i analizowania niedociągnięć uniemożliwiających niektórym regionom lub krajom pełne korzystanie ze wsparcia finansowego i doradczego EBI;

27. przyznaje, że w ciągu ostatnich 15 lat dział doradczy EBI wsparł ponad 1000 projektów w regionach objętych polityką spójności; utrzymuje, że należy położyć większy nacisk na docieranie do regionów słabiej rozwiniętych i regionów w okresie przejściowym oraz na aktywne wspieranie możliwości finansowania w tych regionach;

28. zwraca uwagę na liczne środki na rzecz sektora opieki zdrowotnej wspierane przez EBI w regionach objętych polityką spójności, w tym HERA Invest, gwarancję w wysokości 100 mln EUR ustanowioną we współpracy z Komisją w celu wsparcia zaawansowanych inwestycji w badania i rozwój; zachęca EBI do propagowania ukierunkowanych inwestycji w kluczowe systemowe czynniki wsparcia regionów objętych polityką spójności, takie jak dostęp do opieki zdrowotnej i edukacji, mieszkalnictwo socjalne i przystępne cenowo, łączność cyfrowa i lokalne finansowanie dla miast i regionów,

zarówno za pośrednictwem bezpośrednich pożyczek (takich jak miejska pożyczka ramowa), jak i instrumentów finansowych, a także zachęca EBI do wykorzystania synergii między dotacjami UE a pożyczkami EBI w celu utrzymania transgranicznej łączności kolejowej, która ma kluczowe znaczenie dla lepszej integracji w ramach jednolitego rynku UE;

29. podkreśla, że tylko w 2023 r. EBI podpisał umowy o wartości 41,8 mld EUR na finansowanie działań w dziedzinie klimatu i 25,1 mld EUR na zrównoważenie środowiskowe (odpowiednio 35,1 mld EUR i 15,9 mld EUR w 2022 r.); zauważa, że finansowanie EBI na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu wyniosło 2,7 mld EUR w 2023 r., co odpowiada 6,4% jego całkowitego finansowania działań w dziedzinie klimatu (w porównaniu z 1,9 mld EUR, czyli 5,4%, w 2022 r.); podkreśla, że finansowanie działań na rzecz klimatu i zrównoważenia środowiskowego łącznie stanowiło 60% całkowitego finansowania EBI w 2023 r.;

30. z zadowoleniem przyjmuje włączenie rolnictwa i biogospodarki do kluczowych priorytetów EBI; ponownie podkreśla, że sektor rolny stoi przed coraz większymi wyzwaniami, a unijni rolnicy muszą dostosować się do celów Europejskiego Zielonego Ładu, poradzić sobie z zakłóceniami spowodowanymi kryzysem energetycznym oraz dostosować się do rosnącej inflacji; wzywa grupę EBI do zwiększenia zaangażowania w sektorze rolnym;

31. docenia fakt, że EBI jest jednym z kluczowych podmiotów wspierających cyfryzację w UE; zachęca EBI do zwiększenia wsparcia dla sieci cyfrowych i wspierania autonomii UE w zakresie kluczowych technologii;

32. zauważa, że sektor cyberbezpieczeństwa odgrywa kluczową rolę w ochronie przedsiębiorstw i rządów przed coraz bardziej zaawansowanymi zagrożeniami cyfrowymi; z zadowoleniem przyjmuje zwiększenie inwestycji w bezpieczeństwo z 6 mld EUR do 8 mld EUR, finansowanych w ramach inicjatywy strategicznej na rzecz bezpieczeństwa w Europie, aby sprostać wyzwaniom związanym z bezpieczeństwem, w tym w sektorze New Space;

Działalność EBI poza UE

33. podkreśla, że w drugim roku istnienia EBI Global zapewnił finansowanie w wysokości 8,4 mld EUR (w porównaniu z 9,1 mld EUR w 2022 r.); zauważa, że ponieważ finansowanie EBI Global jest ograniczone do 50% całkowitego kosztu projektu, współfinansowanie inwestycji z instytucjami finansowania rozwoju i wielostronnymi bankami rozwoju jest powszechną praktyką; wzywa EBI i Komisję do inwestowania w audyt wewnętrzny i niezależne funkcje kontrolne, aby zagwarantować integralność i rzetelność operacji realizowanych we współpracy z partnerami spoza UE;

34. podkreśla, że wszystkie interwencje EBI w Ukrainie muszą być ukierunkowane na priorytety odbudowy i być w pełni zgodne z priorytetami i metodami określonymi w Planie Ukrainy; odnotowuje, że EBI nadal zwiększa starania na rzecz zapobiegania nadużyciom finansowym i korupcji oraz ich wykrywania i ścigania w odniesieniu do projektów grupy EBI realizowanych w Ukrainie; ponownie wzywa do uzależnienia pomocy finansowej udzielanej Ukrainie od spełnienia rygorystycznych warunków, tak

aby umożliwić skuteczny nadzór poprzez klauzule polityczne obejmujące prawo do wizyt oraz dostęp do informacji i obiektów;

35. uważa, że większa rola EBI przyniesie wartość dodaną zarówno dla odbudowy Ukrainy i procesu rozszerzenia, jak i dla przyszłych partnerstw w ramach unijnej strategii Global Gateway i polityki sąsiedztwa oraz w kontekście wsparcia celów zrównoważonego rozwoju; zachęca Komisję do zmaksymalizowania współpracy z EBI, aby wykorzystać autonomią strategiczną UE, zwłaszcza w dziedzinie energii i surowców;

36. podkreśla, że w celu wsparcia Ukrainy EBI od początku konfliktu z Rosją w 2014 r. zbudował portfel kredytowy o wartości ponad 7 mld EUR; zaznacza, że na dzień 31 grudnia 2023 r. całkowite zaangażowanie finansowe EBI (wypłacone i niewypłacone środki) wynosiło 5,750 mld EUR, z czego większość była objęta gwarancjami UE w ramach upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich;

37. zwraca uwagę na liczne działania przeprowadzone w Mołdawii w celu złagodzenia skutków pogorszenia koniunktury gospodarczej i kryzysu energetycznego oraz wsparcia procesu akcesji tego kraju do UE, a także na Bałkanach Zachodnich, gdzie EBI Global zainwestował 1,2 mld EUR w 2023 r. oraz dodatkowe 700 mln EUR w poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i modernizację sieci kolejowych; z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie Instrumentu Wsparcia Reform i Wzrostu Gospodarczego na Bałkanach Zachodnich w 2024 r.;

Struktura rozliczalności EBI

38. przypomina, że wewnętrznym nadzorem w EBI kieruje Inspektorat Generalny (IG), który składa się z trzech działów związanych z rozliczalnością – oceny operacji, mechanizmu rozpatrywania skarg oraz dochodzeń w sprawie nadużyć finansowych – które pełnią uzupełniające się role, co przyczynia się do spójnego rozpatrywania zarzutów i skarg;

39. zauważa, że w ramach mechanizmu rozpatrywania skarg EBI rozpatrzono łącznie 104 sprawy w 2023 r. (97 w 2022 r.); zauważa, że w 2023 r. otrzymano 60 nowych skarg (54 w 2022 r.), z czego 44 uznano za dopuszczalne, a 29 dotyczyło projektów finansowanych przez EBI, przy czym 27 z nich odnosiło się do projektów realizowanych poza Europą;

40. zauważa, że Komitet ds. skarg w zakresie zamówień EBI jest niezależnym komitetem EBI rozpatrującym skargi dotyczące procedur zamówień publicznych związanych z projektami finansowanymi przez EBI poza UE;

41. z zadowoleniem przyjmuje starania Wydziału Dochodzeń (IG/IN) na rzecz współpracy i koordynacji działań z pozostałymi elementami unijnej struktury zwalczania nadużyć, w szczególności z Europejskim Urzędem ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych oraz Prokuraturą Europejską, które w 2023 r. otrzymały 37% spraw przekazanych do dochodzenia (27 z 74 spraw);

42. zauważa, że IG/IN prowadzi proaktywne działania w zakresie wykrywania nadużyć finansowych przy użyciu narzędzia do oceny ryzyka nadużyć finansowych i uczciwości oraz robota do oceny ryzyka korupcji w zamówieniach publicznych i że w 2023 r. w 24

przeglądach wytypowano cele dla trzech pełnych i dogłębnych proaktywnych przeglądów dotyczących uczciwości;

43. ubolewa nad faktem, że pomimo wielokrotnych apeli Parlamentu sprawozdanie roczne IG/IN nie zawiera odpowiednich informacji na temat skali finansowej rozpatrywanych spraw, funduszy lub mandatów, których dotyczą te sprawy, rodzajów projektów objętych dochodzeniami, zastosowanych środków łagodzących, roli służb EBI oraz pośredników lub partnerów w tych sprawach, a nawet państw członkowskich, których sprawy te dotyczą; ponawia swój apel do IG/IN, aby nie ograniczał się do samego opisu kilku studiów przypadków lecz dostarczał wartościowe informacje na temat stopnia ochrony interesów finansowych;

44. zauważa, że polityka EBI dotycząca wykluczeń przewiduje autonomiczny proces wykluczania, który nie jest w pełni równoważny systemowi wczesnego wykrywania i wykluczania Komisji pod względem standardów decyzyjnych, wyników i środków zaradczych; ponownie wzywa Komisję, aby zidentyfikowała ewentualne luki i zaproponowała środki zaradcze, w tym przyspieszoną procedurę egzekwowania decyzji EBI o wykluczeniu za pośrednictwem systemu wczesnego wykrywania i wykluczania; zauważa, że w 2023 r. postępowania w sprawie wykluczenia prowadzone na podstawie ustaleń IG/IN skutkowały wykluczeniem pięciu przedsiębiorstw z uczestnictwa w jakiejkolwiek działalności finansowanej przez EBI na okres pięciu lat;

45. z zadowoleniem przyjmuje zatwierdzenie w 2023 r. polityki ram wewnętrznej kontroli grupy EBI; zachęca Bank do wdrożenia zaleceń Komitetu Kontroli i Audytu, zgodnie z którymi zarówno audyt wewnętrzny, jak i ramy kontroli wewnętrznej powinny zostać przekształcone w funkcje obejmujące całą grupę;

46. zauważa, że niezależny audytor zewnętrzny EBI stanowi trzecią linię obrony; podkreśla, że regularna rotacja audytorów i podział zadań pozwalają na świeże spojrzenie, i w związku z tym zauważa, że audytor zewnętrzny EBI powinien podlegać okresowej rotacji, tymczasem jego mandat przedłużono do 2027 r., a funkcję audytora grupy EBI pełni od 2009 r.;

47. docenia fakt, że ramy zarządzania ryzykiem grupy EBI i sprawozdania grupy EBI dotyczące ujawniania informacji na temat zarządzania ryzykiem są skuteczne i dostosowane do wymogów i standardów technicznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego;

48. rozumie, że zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami UE instytucje Unii zatwierdziły w 2024 r. zmianę statutu zaproponowaną przez Radę Gubernatorów EBI poprzez zmianę statutowego limitu wskaźnika dźwigni[3] i podniesienie go z 250% do 290%, aby umożliwić EBI zwiększenie inwestycji bez zwiększania podstawy kapitałowej;

49. uważa, że zmieniony wskaźnik dźwigni toruje drogę do zwiększonego podejmowania ryzyka; uznaje, że inwestycje w energię odnawialną i zrównoważoną infrastrukturę oraz inwestycje w innowacyjne technologie mają zasadnicze znaczenie dla konkurencyjności UE, lecz często wiążą się z większym ryzykiem ze względu na niepewność zwrotów; zwraca uwagę, że zwiększone podejmowanie ryzyka może prowadzić do większej zmienności zwrotów EBI, jednak zauważa, że EBI ma bufory kapitałowe (rezerwy

[3] Wskaźnik dźwigni określa, jaką kwotę EBI może pożyczyć w stosunku do swoich własnych zasobów.

wynoszące ponad 56 mld EUR w 2023 r. w porównaniu z 36 mld EUR w 2014 r.), które pozwoliłyby mu na rozszerzenie własnej działalności obarczonej ryzykiem;

50. jest zaniepokojony sytuacją spółki Northvolt AB, producenta baterii, którego działalność uznano za kluczową w procesie zielonej transformacji; zauważa, że Northvolt korzysta ze znaczącego pakietu pożyczkowego EBI w wysokości nieco ponad 942,6 mln EUR w ramach finansowania dłużnego pozyskanego na rozbudowę gigafabryki;

51. podkreśla, że rozbudowa gigafabryki miała zwiększyć roczną zdolność w zakresie produkcji baterii i miała strategiczne znaczenie dla globalnej konkurencyjności; uważa, że zaangażowanie EBI w tę operację było zgodne z jego misją oraz ze strategiami UE w tym sektorze;

52. wzywa Komisję do rozpoczęcia wewnętrznego przeglądu w celu sprawdzenia przyczyn i kontekstu niepowodzenia tego sztandarowego projektu oraz do wyciągnięcia wniosków z tego doświadczenia, aby zapobiec powtórzeniu się podobnej sytuacji lub umożliwić jej wczesne wykrycie;

53. utrzymuje, że największa wartość dodana wsparcia UE polega na wspieraniu inwestycji o wyższym ryzyku w innowacyjne przedsiębiorstwa, zwiększaniu skali strategicznych przedsiębiorstw UE i umożliwianiu realizacji długoterminowych projektów transformacyjnych, które nie mogą uzyskać finansowania z sektora prywatnego; uważa, że aby skutecznie realizować wyznaczone cele w zakresie innowacji i konkurencyjności, program InvestEU powinien koncentrować się na finansowaniu inwestycji o wyższym ryzyku i większej skali, a grupa EBI powinna angażować się w więcej projektów wysokiego ryzyka na większą skalę, łącząc bardziej zorientowane na absorpcję ryzyka wykorzystanie zasobów InvestEU z analogicznym podejściem do wykorzystania środków własnych grupy EBI;

54. jest świadomy, że członkowie Komitetu Zarządzającego EBI są często urzędnikami służby cywilnej w swoich krajach pochodzenia, zanim rozpoczną kadencję w EBI, która zazwyczaj trwa od dwóch do sześciu lat, i że w związku z tym są uprawnieni do korzystania z możliwości rozwoju zawodowego pod pewnymi warunkami w okresie przejściowym (który wydłużono do 24 miesięcy po zakończeniu ich kadencji w EBI); zauważa, że członkowie Komitetu Zarządzającego są zobowiązani do niezwłocznego informowania Komitetu ds. Etyki i Zgodności oraz do uzyskania jego zgody na wszelkie negocjacje dotyczące przyszłego zatrudnienia;

55. przypomina, że Parlament wielokrotnie wzywał do wzmocnienia mechanizmu zapobiegania konfliktom interesów w EBI i usprawnienia procedur postępowania w takich sprawach, a także do lepszego określenia warunków, na jakich wiceprezesi EBI mogą uczestniczyć w podejmowaniu decyzji dotyczących operacji w ich krajach pochodzenia, oraz nalega, aby kwestie te uwzględniono w przyszłej rewizji kodeksu postępowania Komitetu Zarządzającego;

56. zwraca uwagę, że w decyzji z 31 października 2023 r. w sprawie 611/2022/KR Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdził, iż były wiceprezes uczestniczył w zatwierdzaniu umów o finansowanie między EBI a krajowym bankiem rozwoju[4] w

[4] Krajowe banki rozwoju są pośrednikami finansowymi między EBI a małymi projektami, które korzystają z

swoim kraju pochodzenia w tygodniach poprzedzających mianowanie na stanowisko dyrektora generalnego tego krajowego banku rozwoju, pomimo zaleceń dyrektora EBI ds. zgodności z przepisami, aby unikać wszelkich transakcji z tym bankiem w trakcie procedury mianowania; rozumie, że sprawa ta miała miejsce przed wejściem w życie obecnego kodeksu postępowania Komitetu Zarządzającego, który zawiera już szczegółowe przepisy dotyczące przyszłego zatrudnienia członków tego Komitetu;

57. zauważa, że środki łagodzące, takie jak wydzielenie z procesu decyzyjnego („ring-fencing") oraz okresy przejściowe („cooling-off periods"), są najczęściej stosowanymi klauzulami zapobiegawczymi w przypadku zjawiska „drzwi obrotowych" oraz rozumie, że członkowie Komitetu Zarządzającego, w tym osoby, o których niedawno donosiły media, stosują te środki i przestrzegają ich;

Kontrola, przejrzystość i nadzór

58. ubolewa nad faktem, że Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO) nadal nie ma pełnego dostępu do wszystkich danych dotyczących operacji EBI; utrzymuje, że ETO powinien mieć prawo dostępu do wszelkich informacji niezbędnych do kompleksowej i wyczerpującej oceny wszystkich operacji EBI zaprojektowanych i przeprowadzanych w celu wdrażania jakiejkolwiek polityki UE; wzywa ETO do pełnej kontroli, w miarę swoich możliwości, wszystkich operacji, które w jakimkolwiek stopniu obejmują budżet UE;

59. zauważa, że główne zadania audytowe powierzono Komitetowi Kontroli i Audytu EBI, który jest całkowicie niezależnym organem; uważa, że udział wykwalifikowanych przedstawicieli zewnętrznych w określonych zadaniach Komitetu Kontroli i Audytu mógłby zwiększyć obiektywizm analiz tego Komitetu;

60. zauważa, że polityka przejrzystości EBI stanowi kompromis między zasadą otwartości a potrzebą zabezpieczenia informacji szczególnie chronionych; zauważa, że polityka ta określa, jakie informacje należy publikować z wyprzedzeniem i kiedy – na przykład wskazuje, że podsumowania projektów należy publikować co najmniej trzy tygodnie przed podjęciem przez Radę Dyrektorów EBI decyzji w sprawie zatwierdzenia finansowania projektu – oraz przewiduje odpowiednie odstępstwa;

61. zauważa, że w 2023 r. Rada Dyrektorów EBI zatwierdziła 449 projektów i że opublikowano prawie wszystkie (94%) streszczenia projektów, w większości (57%) przypadków przed zatwierdzeniem; zauważa, że wszystkie operacje EBI prowadzone przez pośredników finansowych publikuje się na stronie internetowej EBI i że EBI udostępnia na wniosek szczegółowe informacje;

62. przypomina, że wszystkie dokumenty EBI są dostępne dla każdego zgodnie z domniemaniem na rzecz ujawniania informacji; podkreśla, że wszyscy wnioskodawcy powinni być z wyprzedzeniem informowani o tym, że opinia publiczna otrzyma możliwie najszerszy dostęp do dokumentów, a także że wszelkie powody odmowy powinny opierać się wyłącznie na przewidzianych odstępstwach;

---

inwestycji EBI.

63. ponownie podkreśla, że przyjęcie porozumienia o współpracy przyczyniłoby się do bardziej zorganizowanego dialogu między Parlamentem a EBI; z zadowoleniem przyjmuje w tym kontekście bezprecedensową współpracę EBI z Parlamentem przy opracowywaniu niniejszej rezolucji, zauważając, że jest to namacalny wyraz otwartości i przejrzystości.

Działania następcze w związku z zaleceniami Parlamentu

64. wzywa EBI do dalszego informowania o stanie realizacji poprzednich zaleceń wydanych przez Parlament, zwłaszcza w odniesieniu do osiągniętych wyników i wpływu działań podjętych w celu realizacji jego priorytetów i polityki UE, a także do środków przyjętych w celu skuteczniejszego przeciwdziałania konfliktom interesów, nadużyciom finansowym, korupcji i innym potencjalnym formom uchybień;

°

° °

65. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz zwraca się do Rady i do Rady Dyrektorów EBI o przeprowadzenie debaty na temat stanowisk przedstawionych przez Parlament w niniejszym dokumencie.